LEONIDAS,

IN DE ENGTE

VAN

THERMOPILÉ.

DOOR

CORNELIS LOOTS.

UITGESPROKEN IN DE MAATSCHAPPY

FELIX MERITIS,

Den 21*sten* *van Lentemaand*, 1804.

Te AMSTELDAM, by

PIETER JOHANNES UYLENBROEK,

MDCCCIV.

WAARDE MEDELEDEN DEZER VERDIENSTELYKE MAATSCHAPPY, EN GY ALLEN, DIE MY MET UWE TEGENWOORDIGHEID VEREERT, ZEER GEACHTE HOORERS!

Byna zeker, dunkt my, mag ik vertrouwen, dat het onderwerp, thans door my voor eene dichtmatige behandeling uitgekozen, de ſtryd namentlyk van den Spartaanſchen koning Leonidas en zyn driehonderd ſpitsbroeders in de engte van Thermopilé, tegen de millioenen oorlogsknechten, aangevoerd door den Perziſchen overweldiger Xerxes, ter vermeestering van Griekenland, uwe aandacht wel verdienen zal, en dat ik dezelve voor eene korte wyl hiertoe gerustelyk mag vergen.

Het geval zelve, of wel de voorname toedragt daarvan, acht ik by u allen te over bekend, althans zedert een verdienstelyke Barthelemy ons met de reize van zynen Anacharsis door Griekenland beweldadigd heeft, dan dat ik uwe oplettendheid, zelfs met een kort verslag van het gebeurde, zoude durven ophouden.

Omtrent de wyze, hoedanig ik deze voorstelling heb trachten te doen, zal ik alleenlyk zeggen, dat, myns bedunkens, de schoonheid en het uitmuntende dezer gebeurtenis van zodanigen aart is, dat dezelve weinig of geen dichterlyke versiering ter aanbeveling behoeft, en dat eene eenvouwdige opgaaf daarvan, in den styl der poëzye gekleed, het hart genoeg treffen kan, zonder dat 'er verdichtselen van elders behoeven opgespoord en hierby gevoegd te worden, en is zulks gevolgelyk ook in deze vermyd: niettemin echter oordeelde ik, als geen geschiedkundig, maar, zo veel mogelyk, een dichterlyk verhaal willende geven, nu en dan, eene enkele daad, of gezegde, anders dubbelwaardig der vergetelheid onttrokken te worden, te moeten voorbygaan, en, in derzelver plaats, myne eigen gedachten te stellen, om niet te veel eenkleurige verwen te brengen in een tafereel, hetwelk door licht en bruin behoort te treffen; en, ter bereiking van welk oogmerk, de verscheidenheid der schildering namentlyk, myne gekozen stoffe zich juist niet van de gunstrykste zyde aanbied, als besluitende niets anders in zich, dan de

voor-

voorstelling eens hardnekkigen stryds tusschen overmagt en dapperheid; iets, het welk, inderdaad, meer ontzettends en verwonderenswaardigs, dan aanvalligs, in zich heeft.

Zeer verkeerdelyk zoude men my beöordeelen, indien men, (en dit is van dichtmatige voortbrengzelen dikwerf het ongelukkig geval) indien men, zeg ik, zydelings, uit myne voorstelling eene leere wilde zuigen, waardoor ik der Spartanen gehardheid en ongevoeligheid, dikwerf aan woestheid grenzende, en ook zelfs door eenige hunner verstandige landgenooten afgekeurd, (daar toch alle overdryving verderfelyk word) weder aan onze beschaafder tyden, met vernieling onzer zagter zeden, wilde aanpryzen; neen, dit is myn oogmerk niet; te wel weet ik, dat het dwaas, ja misdadig, zoude zyn, om menschen, die geheel andere belangen hebben en ook door zagter wetten en verlichter beginzelen geleid worden, dan de helden, welken ik bezing, te willen te rug voeren tot die tyden, waarin hardvochtigheid, ligchaamssterkte, en woeste heldenmoed, meerder waardig wierden geschat, dan de maatschappelyke deugden van liefde, vrindschap, en waakzame zorg tot vermeerdering van huisselyke en algemeene welvaart.

Maar dit zeg ik, (en hy, die misschien reeds in den aanhef myns gedichts zich hierover getroffen voelt, wyte dit zichzelven) dat het, ten zagtste genoemd, bespottelyk is, menschen te vinden, vol in den mond met de klan-

klanken van vryheid, vaderlandsliefde, en haat aan de dwingelandy, menschen, die, alom, met de Spartaansche deugden en zeden, gelyk de marktschreeuwers, rondventen, en die ook gaarne door hunne natuurgenooten zouden zien uitoefenen, om, zelf, ten loon dier zwetzerye, het voordeel te bejagen, van, op koste des algemeenen belangs, in eene Sybaritische weelde te leven; neen, kunnen wy de Spartaansche deugden niet naarvolgen, wachten wy ons dan, ten minste, om dwaasselyk met den ydelen naam daarvan te willen pronken.

En verzoek ik, myneheeren! na dit vooraf gezegd te hebben, voor myn geschetst tafereel uwe gunstige opmerkzaamheid, welke ik hoop, zonder u verveling te veroorzaken, ten einde van myn voorstel toe, te zullen kunnen bezig houden.

LEONIDAS.

My walgt die huigcheldrom gewaande vaderlanders,
Die, aan 't belang verkocht, zich krommen voor zyn standers,
Dat dubbelhartig volk, dat, met een' valschen blik
Van fierheid op 't gelaat, verachtlyk kruipt in 't slik.
Weg met dien laffen hoop van deugdelooze zielen,
Die, baatzucht doemende, daar, in 't geheim, voor knielen,
Die, daar hun wolvenaart in 't grypen alles tart,
Zich goden toonen met der duivlen doel in 't hart!
Gy, beedlaars van den staat, die landen durft beroeren,
En schend verjaard gezag en breekt de eerwaardste snoeren,
Opdat ge uw' hollen buik, of dien van de uwen, voed,
En deelt gezag als roof, en spilt 's volks zweet en bloed!
Vertrekt! u zou van spyt het bloed uit de adren springen!
'k Zal van Leonidas, 'k zal van Spartanen zingen.

Toen Xerxes Aziën met donderenden mond,
Ten val van Griekenland, daagde aan den Hellespont,
En dekte land en zee, zo verr' zich 't oog kon wenden,
Met ſchrik van waapnen en millioenen oorlogsbenden,
Een heirvaart, die door zwaarte, en ſleep van legerbouw,
En yzren wagenlast, elk land verplettren zou,
Toen dit gedrochtlyk heir, met loggen tred bewogen,
All' de oorden had verwoest, waar langs 't was heengetogen,
Gelyk een elefant, met leden, lomp van vorm,
En looden gang, den ſtier vertrapt gelyk den worm,
En 't, uit Thesſaaljes vlakte en welige landsdouwen,
Reeds ſtandaarts, zonder tal, den Grieken deed aanſchouwen,
Was 't veeg gemeenebest met naauw' ontloken kracht,
En zwakker noch door twist, zyn' val naby gebragt:
't Had, van alom benard, ſlechts 't gruwzaamst wee te kiezen,
In puin te ſtorten, of de vryheid te verliezen;
Reeds kuschte volk by volk in keetnen Xerxes ſtaf,
En ſmeekte aan zynen voet hem 't leven ſiddrend af;
Schier elke bondgenoot ontviel de Griekſche landen,
En 't opgeheven zwaard glipte uit verſlapte handen;
Aan 't hoofd eens kleinen ſtaats, verzwakt, bedreigd, verraên,
Was ſlechts Athene groot, bleef Sparte onwrikbaar ſtaan:
Hun ſaamvereende moed zou Aziën braveren,
En zelfs, al boog heel de aard', hun vryheid fier verweeren.
ô Eedle heldenkracht, door weelde niet verſlapt!
ô Vry, ô moedig volk, door heerſchers niet vertrapt!
Eene eeuw, als de onze, bloost door op uw deugd te ſtaren,
En vaagde, kon het zyn, de uwe uit de rol der jaren;
Onze eeuw, waarin elk volk, verlokt door Xerxes ſchat,
Zyn' ſcepter niet vernield, maar aangebeden had;

Waar-

Waarom lag in de zege, op 't duurst door u verworven,
't Vergif, welks smet uw deugd onredbaar heeft bedorven;
Waarom niet straks al 't goud, 't welk 's dwinglands vlugt u liet,
Den stroom gewyd, die snel naar Plutoos kolken schiet!
Dan had nooit weeke weelde uw' yzren arm verslagen,
Uw ongebogen hals had niemants juk gedragen.

Maar 't is uw vroeger deugd, die myn verwondring wekt,
En, uit deze eeuw van smaad, naar die des roems my trekt.
Waar ben ik? in wat oord? wat grootsche heldendrommen,
Wat halve goôn, doen my door hunnen blik verstommen?
Wat fierheid van gestalte! ach, is dan 't nageslacht,
Uit zo veel zwakker teelt, verbasterd voortgebragt?
Themistokles! 'k zie u een' gantschen staat bezielen;
'k Zie u, door kloek beleid, geweld en magt vernielen;
'k Zie, boven elk, u groot, daar ge u geen hoon beklaagt,
Als slechts uw vaderland geen hoon des vyands draagt.
Gy, Euribiades! moet zelf den held vereeren,
Uw' slag getroost, om van zyn land den slag te keeren.

Maar, even als de maan, met haar' beglansden stoet,
Die, door het nachtfloers heen, den hemel schittren doet,
En all' de heiren, die in 't hooge luchtruim blinken,
De Orions zelfs, verbleekt, verwonnen, nederzinken,
Als Febus opvaart uit den witbeschuimden plas,
Zo zwicht al 't heldenheir voor held Leonidas,
Voor Spartaas vorst, die, fier, zyn glori voelde wekken,
Toen 't lyf aan 't vaderland ten voormuur mogt verstrekken,

Toen hy, in 't eng gebergt', met een gering getal
Van helden, moedig ſtond als Griekens laatſte wal.
Ô Dichtkunst! geef my kracht, verhit, doorgloei myne adren,
Laat al myn ſterkte en vuur zich in één punt vergadren,
Opdat ik helden zing', wier roem nooit kan vergaan,
Maar aller ſtrydren trots en praal verſtomd doet ſtaan.

Ter plaats, waar Griekenland zyn grenzen af ziet ſcheiden,
By 't kleene Lokris, van Theſſaaljes vruchtbre weiden,
Waar vuil moeras en ſlik met blinkend ſchuim der zee
Zich mengt op Etaas voet, daar ligt Thermopilé:
Een eng benepen weg, waar langs, in 't wagenmennen,
Geen tweeërlei geſpan kan om den lauwer rennen;
Daar, fier, aan d'eenen kant, het rotzig ſteil gebergt',
Den rapſten voet beſpot, en tot beklautren tergt;
Aan d'andren, kolk by kolk all' wat haar durft genaken
Verzwelgt, verſtikt en ſmoort in de opgeſparde kaken:
Eene engte, door natuur hier zelfs ten grens geſteld,
Den vryen Griek ten ſchut voor 't Perzer krygsgeweld.
Een veilger weg, bedekt voor aller vreemden oogen,
Loopt over 't berggevaart' met kronkelende boogen,
En baant voor hem, die hier zyn woning heeft gevest,
Het ſpoor naar Griekenland door 't hooge luchtgewest.

De raad van 't moedig heir, verzaamd uit weinig benden,
Nu peinzende om de bui des onweêrs af te wenden,
Die, hangende in 't gebergt', waar Xerxes donder brult,
Vast loeijend naderend, de lucht met ſchrik vervult,

Be-

Beslist dat Spartaas vorst des vyands spits zal keeren,
En in Thermopilé het vaderland verweeren.
Bedaard, en met ontzag voor 't klemmend raadsgebod,
Hoort held Leonidas zyn' last, en ziet zyn lot:
Hy weet zyn deugd: 's lands nood komt hier de keus bepalen:
Hy weet dat hy die keus zal met zyn dood betalen:
Schoon heel 't Spartaansche volk den heldenarm hem bied
In d'ongelyken stryd, zyn volksmin vergt dien niet.
„ Niet nutloos," dit 's zyn taal, „ moet Sparta zonen derven;
„ Drie honderd zyn genoeg om voor hare eer te sterven,
„ Want zeker, dit 's bepaald, 'k weêrhou des vyands magt,
„ Of all' wat my verzelt stort met me in 's afgronds nacht."
Zo dorst eens 't hoofd des staats voor de eer der Roomsche vanen,
Naar hooge orakelspraak, zich 't spoor ten afgrond banen,
Toen hy de dolken tarde en d'open boezem bood,
En vond, tot 's vyands val, in 's vyands heir den dood.
Nu voelt de jeugd een drift, die niemant kan bedaren.
De min derft haar gevlei, de roem zyn frissche blaêren,
Het worstelperk staat leêg, alle eer ligt diep verdoofd,
Geen slaap, op lauwren zelfs, geeft rust aan 's jonglings hoofd,
Zo lang hem de onrust zweept, en doet de kwelling lyden,
Dat vorst Leonidas, licht zonder hem, zal stryden.
Eene eedle maagdenschaar', noch zuivrer van gemoed
Dan blank van boezem, en met Spartaas melk gevoed,
Elk voor een' jongeling in reine min ontstoken,
Elk brandend dat 's lands wee op Xerxes wierd gewroken,
Elk zagt, vol teêr gevoel van liefde aan 's minnaars zy',
Elk, liever bruid des grafs, dan prooi der heerschappy,
Weet sterker noch de zucht naar glori aan te kweeken,
En doet elk jongeling om de eer van 't stryden smeken;

Wie waagt het, dat hy naar 't bezit der fchoonheid tracht,
Als hem zyn vorst de dood voor 't land niet waardig acht?
Wat maagd zal dan zyn hoofd met eiken telgen kronen,
Of, op zyn graf in rouw, zyn deugd met tranen loonen?

De bende, 't waardst gekeurd, de zenuw van den ftaat,
De bloem van Spartaas jeugd, in 't achtbaar krygsgewaad,
Verfchenen voor het volk, blinkt grootsch nu voor elks oogen,
Als godheên van d' Olimp tot 's lands behoud getogen.
Elk ftryder, tot den togt naar 't fchimmenveld bereid,
Verwerpt alreeds, naar 't fchynt, de fchors der fterflykheid,
En is met hooger glans en eeuwige eer omgeven:
Het loon, zyne asch bereid, fmaakt hy reeds in zyn leven!
Met fombre plegtigheid op 't marktveld faamvergaêrd,
Daar 't ouderoog op hen met vreugde en trotsheid ftaart,
De vrind, de bloedverwant, en 't minnend maagdenharte
Alleen de tranen ftopt, door hard te zyn als Sparte,
Viert al den heldenftoet, met aklig lykgevecht,
Een ftatige uitvaart, hem na 't fneuvlen licht ontzegd.
Elk drukt de laatfte hand, met vuur hem aangeboden,
En groet den tyd vaar wel, en fchaart zich tot de dooden.
„ Myn gaê! zegt Spartaas vorst," „ kies, daar 'k uw' arm ontwyk,
„ Een' echtgenoot, u waard', zie kroost aan hem gelyk!"
De moeder komt haar' zoon zelf met het fchild bekleeden,
En zegt: „ Toon my dit weêr, of 't breng' me uw koude leden."
De maagdenfchaar' bid ftil: „ Keert, jongelingen! keert,
„ Keert aan ons kloppend hart, maar nooit als overheerd.
„ Wy hoopten, aan uw zyde op 't zoetst geluk van 't leven,
„ Wy hadden voor geen fchat uw min ooit veil gegeven,

„ Maar

„ Maar 't hart moet zwygen voor de ſtem van 't vaderland.
„ Vaart wel! tot over 't graf houd onze liefde ſtand."
Nu ſchynt de ſtad op eens met doodſche ſtilte omtogen.
All' wat haar dierbaar was is 't reikendst oog ontvlogen.
Leonidas ſnelt voort met aadlaars vlugt en vaart,
Daar op zyn' moed en vuur het oog der landen ſtaart,
Eerst, ſidderend, gereed voor Xerxes ſtaf te bukken,
Nu ſtout, om tegen hem met kracht ten ſtryd' te rukken;
Het heldental, door drift gewiekt aan zynen voet,
Houd eindlyk ſtand, in 't oord, vertrouwd aan zynen moed;
En woont hier, nagebuur van 's vyands legerſcharen,
Te vreên en kalm, als by zyn haardſtede en altaren.
Men ſtaakt de plegtigheên, de vreugd, het worstlen niet,
Noch ſchroomt voor 's vyands oog die al 't bedryf beſpied.
Zo blyft een zeeman kalm, vergrysd op 't ruim der vloeden,
Schoon hy, in elke baar, den dood ziet om hem woeden:
Hy peinst, bedaard, door vrees noch angst in 't brein verward,
Hoe de aangevochten kiel het best den noodſtorm tart.

Maar Xerxes, diep verbaasd, kan naauw' zyn ſpyt verzetten,
Dat zo een handvol volks den togt hem durft beletten,
Hem, die den rug der zee zyn heir wees tot een pad,
En door der bergen borst haar' loop gedwongen had;
Verſtomd voor 't kloek bedryf en in het hart verſlagen,
Peinst hy met angst, wat licht dees heldendrom durft wagen:
Hy wantrouwt reeds zyn ſterkte, en neemt, opdat zyn haat
Aan Griekenland zich koel', de toevlugt tot verraad.
„ 'k Doe u, Leonidas! den Griekſchen ſtaat regeeren,"
Dit meld hem Xerxes hand: „ kom u voor my verneêren."

„ Neen," zegt de held, „ ik ſterf eer voor myn vaderland,
„ Dan dat ik 't knelle in 't juk." De Pers, wiens woede ontbrand,
Eischt: „ Geef uw wapens my," en hoopt te zegepralen,
Maar 't rustig antwoord is: „ Kom zelf die wapens halen."
't Deert niet of 's vyands magt zo hoog gedreven word,
Dat, als zyn pylenvlugt van taaije boogen ſnort,
Hun dichte zwerm de zon verduistering doet lyden,
„ Men zal," is 't koel beſcheid, „ dan in de ſchaduw ſtryden."
Des dwinglands ſpyt, door vrees zo lang in 't hart bekneld,
Barst eindlyk razend los met onbetoomd geweld:
Het weêrlicht van zyn oog vlamt door de legerſcharen,
En doet, by duizenden, hen tot den ſlag vergaêren.
Gelyk de orkaan met kracht door Nereus kolken woed,
En golf jaagt over golf en ſtapelt vloed op vloed,
En zweept de zeeën voort, die, barstend, rugwaart ſpringen
Van 't eeuwig rotsgevaart, nooit van zyn' grond te wringen;
Zo dryft nu Xerxes wrok en losgelaten ſpyt
Zyn legerdrommen, d' een' na d' ander', tot den ſtryd,
Om door 't betwiste pad geweldig heen te booren,
En 's vyands weinigte in den drang des ſtorms te ſmooren.
Maar, vruchtloos: 't heldenvolk ſtaat onverzetbaar pal.
Het ſluit op een, gelyk een onbeweegbre wal.
De Meders, die zich 't eerst aan zyn beſtorming wagen,
Zyn ſtraks, by duizenden, door 't grimmig ſtaal verſlagen;
Een nieuwe krygsmagt volgt, en ſtort ontzield in 't zand.
De Griek wyd ſtraks een derde aan 't Acheronſche ſtrand.
Nu vaart een doodſche ſchrik in 't hart van Xerxes benden,
Die 't hoofd, bebloed en bleek, weêr naar hun leger wenden.
Maar, even als, wanneer de ſtormwind ſchynt bedaard,
Het zwerk, eerst gram en zwart, een weinig opgeklaard,

En

En 't fel geteisterd oord weêr adem hoopt te halen
In kalme lentelucht en milde zonnestralen,
Terwyl alreeds van verre op nieuw het noodweêr groeit,
Dat opzet en door 't ruim der heemlen brult en loeit,
En met hervatte woede op 't aardryk aangedreven,
Zyn' grondslag schudden doet, zyn pylers krakend beven;
Zo stort op 't Griekfche volk, dat pas zyn kracht herhaalt,
Hydarnes met een magt die altyd zegepraalt;
Tien duizend is 't getal, die van geen wyken weten,
De onsterfelyke bende in Xerxes heir geheten:
Hun onvermeesterde arm, hun nooit verweldigd zwaard,
Vind hier een' heldenmoed 't bestryden dubbel waard';
Zy barsten vreeslyk los, in 't hart van drift ontsteken
Om d' uitgestanen hoon van 't leger streng te wreken;
Ontzaglyk rolt de galm van 't weêrzydsch heldental,
In 't stooten tegen een, verre over berg en dal;
Het kleenste plekje gronds is niemants voet te ontwringen
Vóórdat het moordend zwaard door de adren heen komt dringen;
Dees knelt den yzren arm om 's vyands lenden heen,
En scheurt hem neder of vermorzeld hem de leên.
De scherpe speer, gekneld in vuisten, fors geheven,
Word, door 't verbryzeld schild, elkaêr in 't hart gedreven.
Afgryslyk brengt de woede op nieuw de woede voort;
De heete bloeddorst klimt, schoon elk in bloed versmoort.
De Pers, die 't grimmig oog van zyn' tiran ziet vlammen,
Tracht vruchteloos een' muur van helden neêr te rammen,
Die voor geen stormen deinst, die voor geen schokken beeft,
Maar vast, gelyk een rots, zyn' voet geworteld heeft.
De moord holt op haar kar met vuilbebloede wielen,
En juigcht den tweeden dag op nieuw by 't wreed ontzielen.

In 't eind' verflapt ook de arm, die nooit was afgeſtreên:
De bloem van Xerxes magt ſtuift voor de Grieken heen:
Hyzelf werpt van zyn' troon zich af, vol ſchrik en toren,
En acht zyn heir, zyn' roem, zyn heerſchappy verloren:
Hem rouwt zyn ydle waan, nu neêrgeſtort in de asch;
Hy vloekt der Grieken deugd, en meest Leonidas.

Maar, eenzaam, op het ſteilst van Etaas dorre ſtreken,
En verre aan 't zagt gevoel der menschlykheid ontweken,
Daar leefde, in 't diepſte van der gruwlen zwarte nacht,
Een' booswigt, uit den ſchoot des afgronds voortgebragt;
De hel zong een' triomf, toen 't monster 't licht aanſchouwde;
Natuur zag 't eerst gewrocht, welks aanzyn haar berouwde;
't Zou ſpuwen op de deugd met adderenfenyn;
Zyn wellust zou 't bedrog, 't verraad zyn voedzel zyn;
't Licht van eene eedle daad zou 't woest van ſpyt doen brullen,
En met een' heeten dorst naar wraak zyn ziel vervullen;
Ja, Epialtes was 't, die, grimmig en verwoed
Op de eer van 't Griekſche volk en op hunn' oorlogsmoed,
De Perzen 't heimlyk pad langs 't bergſpits openſtelde,
En als een vuige gids Hydarnes heir verzelde,
Dat, door 't verraad geleid, en door de nacht beſchut,
De helden ſluit in de engte, en maakt hunn' moed onnut.
Verachtlyk vloekgedrocht! alle eeuwen zullen yzen,
Als ze op de zuil der ſchande uw gruwlen aan zien wyzen:
't Spartaanſche heldenbloed rookt om uw eerloos graf;
De vlam knaagt door uw ſchuld Minervaas vesten af;
Mogt uw verſmade ſchim, ſteeds rustloos, angstig, dwalen,
Door 't diepst van 's afgronds nacht, en nimmer ademhalen!

Uwe

Uwe asch worde omgewroet, gestoord in hare rust,
Door 't stormenheir gevoerd van de een naar de andre kust,
Daar aarde en zee en lucht haar beurtlings weêr verjagen,
Om met uw' overschot ook niet uw' vloek te dragen.

Leonidas, die vroeg 't gesmeed verraad ontdekt,
Wil niet dat heel zyn heir hieraan ten prooij' verstrekt;
Hy, om geen dorst naar bloed, of roem, ten stryd getogen,
Voelt zyn menschlievend hart met zo veel volks bewogen,
Dat, de overmagt ten prooije, en door 't verraad bekneld,
Haast als een lammrenkudde onweerbaar word geveld.
„ Keert naar uw steden weêr," dus doet zyn taal zich hooren,
„ ô Volken, die om my den heirtogt hebt verkoren!
„ Geen strenge last heeft u aan eer of dood gewyd;
„ Bespaart voor Griekenland uw' arm tot beter tyd;
„ Ikzelf, ik ben getroost om, met myn trouwe vrinden,
„ Naar Spartaas heilge wet, de zege of 't graf te vinden;
„ Onnut is hier uw kracht, onvruchtbaar spilt ge uw bloed.
„ Voor 't laatst, ik eisch dat ge u uit deze moordkolk spoed."
Gevoelig om het lot der moedige Spartanen,
Scheid menig bende in 't eind' zich treurig van haar vanen,
En trekt naar beter oord ten schut van 't vaderland.
Gy, brave Thespiërs, wier deugdgevoel ontbrand
Op 't zien des heldendroms, zo trouw aan Spartaas wetten,
Zweert van zyn zyde uw' voet om lief noch leed te zetten,
Maar meê te snellen langs de steile gloribaan,
Of, stortend van die rots, ook roemryk te vergaan;
Wy hechten aan de zuil, gegrondvest op uw daden,
Trotsch aller eeuwen tand, noch frissche lauwerbladen;

Ons

Ons hart schokt op 't gezigt van Spartaas heldenmoed;
Uw trouw, den dood getroost, kost ons een' tranenvloed.

Wanneer der dieren vorst in 't woud zich voelt besloten,
En hoort het jagtgeschal by 't nadren zich vergrooten,
Wacht hy niet, sidderend, gekromd in kloof en kuil,
Den bangen doodsteek af met jammerend gehuil;
Neen, gram op de overmagt, die laf hem durft bestoken,
Gloeit hy van woede en toorne en voelt zyn' wraaklust koken;
Hy rekt zyn leden, schud zyn manen in de lucht,
Schiet blikſems uit, en brult met donderend gerucht;
Hy stort in razerny op 't geen hem 't eerst durft nadren,
Slaat fors zyn' scherpen tand door zenuw, pees en adren,
En vind door 's vyands bloed den weg, of, fel benard,
Sneeft hy in 't heetst der wraak, gevoelloos voor de smart.

Zo brandde ook Spartaas vorst, geprangd aan alle zyden,
Om noch, zyn land ten zoen, een' laatsten slag te stryden,
Die, waardig al het bloed, 't geweld ter gunst geplengd,
De dood, of d' angst der dood, in 't hart des dwinglands brengt;
„ Wat gaan wy nutteloos, spitsbroeders! hier verloren,"
Dus is zyn taal: „ meer roem is onzen arm beschoren:
„ Volgt my naar Xerxes tent, hy vall' door ons geweer!
„ Wy wreken 't vaderland, of storten strydend neêr."
Een luide vreugdegalm, ten hemel opgeheven,
Toont door wat edel vuur het krygsvolk word gedreven.
„ Houdt met my 't sober maal voor 't laatst dan", zegt de held:
„ Wy vieren spoedig feest in 't zalig zielenveld."

Nu

Nu laat de zwarte nacht haar breede vleuglen hangen,
En houd in loome zwaarte en traagheid de aard' gevangen;
Op 't oog der Perzen drukt de slaap, met looden hand,
Maar Spartaas kroost waakt scherp voor 't heil van 't vaderland:
Door 't dikst der duisternis, daar ze, in de diepe dalen,
De vrees, gelyk een spook, verschrikklyk om doet dwalen,
Trekt stil, als door het graf, het heir, den dood gewyd,
Dat heir, waarvan elk held haast duizenden bestryd;
't Verlangend oog ziet bly des vyands tenten blinken,
't Verrassend zwaard doet straks de heirwacht nederzinken;
Nu barst de wraakzucht los en viert haar lusten bot:
Zy stort op 's vyands heir als een verbolgen god,
Die 't oord, van hem bemind, niet straffeloos laat schenden,
Maar 't eensslags vryd en vaagt van woeste legerbenden.
De Pers vind, in zyn' slaap, eene eindelooze nacht.
Geheele benden zyn in 't sluimren omgebragt,
Of, door 't getier verschrikt, ter slaapstede uitgevlogen,
Snelt elk den dood in d'arm en sluit voor eeuwig de oogen.
Vergeefs ryst door al 't heir een nare wapenkreet;
De krygsknecht ligt geveld eer hy zyn' hoefslag weet:
't Spartaansche zwaard treft wis en voelt den slag niet falen
In zo veel drommen, die verward in 't duister dwalen,
En woeden onder één, zelfs in hun eigen bloed,
Daar de eene strydgenoot den andren sneuvlen doet;
Vergeefs zoekt elk zyn vaan en hopliên op te sporen,
En wenscht nu 't donderen van Xerxes stem te hooren:
Die trotsche laat zyn heir, zyn' krygsroem, in de vlugt,
En weent om Suzaas hof in d'angst van 't krygsgerucht:
Reeds is zyn tent vervuld met Spartaas heldenscharen,
Op 't bloed van hem verhit, om meerder bloed te sparen.

Ver-

Vertoef! waarom uw span gezwenkt met zo veel spoed,
ô Nacht! en 't hoofd zo ras gedompeld in den vloed?
ô Zon, zo wellekom altoos met uwe glansfen!
Staak thans een wyl uw' vaart, hou af van 's hemels transfen:
De duisternis bied hier de krygsdeugd onderstand,
En 't vroegste licht verraad haar aan een' dwingeland;
Maar neen, gy ryst, ô dag! en 't eerst der schemeringen
Toont reeds den Pers wat schrik hem te ydel kwam bespringen:
Hy ziet het kleen getal, dat hem zo woest bestookt,
En met den dolk des doods door zyne tenten spookt;
Nu schoolt de laffe hoop byeen met dichte benden,
Om 't pylenspits van verr' naar 't heldenhart te wenden:
Vol wraakzucht, om den hoon in d' angst der nacht geleên,
Te blôô dan dat door 't zwaard de vyand word betreên;
Terwyl om Spartaas vorst de helden fier zich stellen,
Doet een verachte hand een bui van pylen snellen;
De stoute muur bezwykt, doorboord met schicht op schicht,
Leonidas valt zelfs, maar, bloedende opgericht,
Bied elk hem 't lyf ten steun, en schut noch 't veege leven,
Tot een vernieuwde vlugt van moordtuig hem doet sneven.
Nu schieten duizenden, om zynen val gerust,
Op 't lyk als gieren aan, bezield met lagen lust,
Om 't lyf van hem, die d' angst joeg in millioenen benden,
Nu weerloos en ontzield, met vuigen klaauw te schenden;
Maar Spartaas kroost, hoe zeer verdund in stryd op stryd,
Wat smart het door de dood van zynen veldheer lyd,
Heeft moeds, heeft krachts genoeg, op nieuw met Xerxes knechten
Om zulk een heilig pand en dierbren buit te vechten;
Tot vierwerf scheurt men 't lyk woest uit elkanders magt,
En duizenden zyn reeds, ten zoen daarvan, geslacht:

Zo

Zo waagt zich een leeuwin tot redding van haar jongen,
En voelt den fpeer niet eens zich fors in 't lyf gewrongen;
Der helden klein getal houd eindlyk 't in 't geweld,
En, over hoogte en muur met hunnen buit gefneld,
Bereiken zy den top van een der heuvelklingen,
Maar zien op nieuw zich door hun volgeren befpringen;
Nu, afgemat, beftreên, door groeijende overmagt,
Daar, achter hen, 't verraad aanrukt met nieuwe kracht,
Is aller ftrydren moed onvruchtbaar en verloren,
En, all' wat Sparte ontweek, komt hier in 't bloed te fmooren:
Niet een fmeekt als een flaaf genaê van 's vyands hand;
Elk geeft den doodfnik bly' voor de eer van 't vaderland.

Zo worden door de feis de halmen neêrgeflagen,
Noch korts beftand voor ftorm en fcherpe hagelvlagen;
Zo ftorten ze onder een van glans en ftand beroofd,
En liggen over 't veld met nederhangend hoofd;
Maar hun vernielde bloei zal namaals zegen baren,
En de afgefneden fpruit verjongt in duizende airen;
Dus heeft der braven val ook hier den ftaat bevryd:
Hun bloed bragt helden voort, de wraak des lands gewyd,
Die, ftout, naar 't kloekst bedryf hun daden durven meten,
En, fel op Xerxes trots verbitterd en gebeten,
De Perzen nederflaan met nooitverzaad geweld,
De onteerde fchim ten zoen van Spartaas kloekften held.

Oneedle Xerxes! ja, gy, die, door fterker magten,
Niet door uw' meerder moed, u moogt verwinnaar achten!
Hoe!

Hoe! moet dan 't lyk eens helds, om wien de menschheid weent,
Dát overſchot, waarvoor ge uw trotschheid voelt verkleend,
Nu met uw dolle wraak verguizend zyn beladen,
En kan eens konings hart een' dooden koning ſmaden?
Dien ſchimp doet ge aan uzelv': gy brandmerkt ſnood uwe eer,
En 't winnen van heel de aard' geeft u uw' roem niet weêr.
ô Vreugd! ik zie die ſchande ook ras uw vanen volgen,
'k Zie d'overwonnen Griek, wanhopend en verbolgen,
Zyn ſteden ruimen en verlaten erf en goed,
Eer dat hy uw geweld ooit ſiddrend vall' te voet:
Ik zie hem, heet naar wraak, zich gram te ſcheep begeven;
Ik zie uw vloot, verwoest, naar 's afgronds kolk gedreven,
Uzelv' door ſchrik gezweept van d'onverwinbren grond,
In ſtormen dobbren op d'ontroerden Hellespont;
Ik zie u in uw hof wanhopend tranen plengen,
Daar, ſchaamrood, zelf de maar' van uw vernedring brengen,
En door uw ſchand' den Pers met zo veel ſiddring ſlaan,
Dat geen na u ooit durft zo woest een' togt beſtaan.

Maar, onverzwakt, gelyk de glans der zonneſtralen
Nooit afneemt, maar van eeuw tot eeuw blyft heerlyk pralen,
Leonidas! blinkt gy, met uw' doorluchten ſtoet,
Nóch in der volken oog en wekt der helden moed:
Der Perzen ydle trots ligt diep in 't ſtof verzonken:
Een ſterker heeft hun ſterkte in ketenen geklonken.
Maar uw verheven deugd blyft onveranderd ſtaan,
Als uw verwinnaars naam reeds is van de aard' vergaan.
Uw vastheid deed het vuur in 't Griekſche volk herleven;
Uw nooitgekende moed deed uwen vyand beven;

Hy

Hy fidderde om uw' val, wanhopend dat zyn kracht
Een volk ooit bukken deed, dat u had voortgebragt.
Gezegend land, gefteund door d'arm van zulke helden!
Gelukkig volk, dat zich door eigen kracht doet gelden,
Waar deugd het hoog gezag voert over rang en goud,
Waar elk het heil des lands als eigen heil befchouwt!
Daar durft geen fchender ooit de grens baldadig floopen,
Daar ligt geen weerloos volk voor aller moedwil open.
Hy, die zyn' welvaart, of zyn vryheid, kluisters fmeed,
Vind in uw ftraffe vuist 't verbolgen zwaard gereed.
Welwaard' was dan uw deugd dat Sparta zelf haar eerde,
En, moedig op uw dood, gantsch Griekenland braveerde!
Geen wuft geluk had u, ten pryz' van dierbaar bloed,
Een zegepraal verkocht, gedankt aan uwen moed:
Ten fchild des ftaats gaaft gy uw leven willig over;
Niet om gewin van land ftreed ge als een vuige roover.
Ten fpyt der logen, die haar ftift in zerken dryft,
Der moordenaren lof by dien der helden fchryft,
En huigcheltranen ftort op 't lyk van die barbaren,
Wier dood de godheid geeft om 't lydend volk te fparen,
Leest elk met diep gevoel deze eerfpreuk op uw graf:
Hier rust hy, die voor 't volk zich grootsch ten offer gaf.
Ontfang dan op uwe asch, by d'eerbied aller landen,
Den wierook, dien wy ook voor uw gedachtnis branden!
Uw grootheid roert ons hart, perst tranen uit ons oog,
Maar 't volgen van uw' vaart is onze kracht te hoog.
Zo voelt des aadlaars jong, wien naauw' de pluimen dekken,
Door eigen prikkling zich vergeefs ten hemel trekken:
Het geeft zich op den wind, en klapwiekt, keer op keer,
Maar fchiet te kort, en valt op 't nest bezweken neêr,

Ter-

Terwyl het 's vaders vlugt naziet met ſpytige oogen,
Als hy, door 't meetloos ruim der hemelen gevlogen,
Met opgeheven hoofd den blikſemgloed aanſchouwt,
En blinkend heenroeit door een zee van zonnegoud.